

Rakenteellinen sosiaalityö

**Vuoden 2025 sosiaalisen raportoinnin
ilmoitusten koonti**

13.4.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Rakenteellinen sosiaalityö

- Rakenteellinen sosiaalityön avulla tunnistetaan ja vaikutetaan sellaisiin rakenteisiin ja mekanismeihin, jotka aiheuttavat syrjään jäämistä, inhimillistä kärsimystä ja pahoinvointia.
- Rakenteellisen sosiaalityön keskiössä on herkistyminen haavoittuvassa asemassa tai vaativissa olosuhteissa elävien ihmisten tilanteille ja tarpeille. Rakenteellisen sosiaalityön avulla ammattilaiset voivat tuoda politiikkaan ja hallintoon sellaista tietoa, joka muuten jäisi piiloon.
- Rakenteellisesta sosiaalityöstä määrätään sosiaalihuoltolain 7 §:ssä: *Rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittämisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.*

Sosiaalinen raportointi

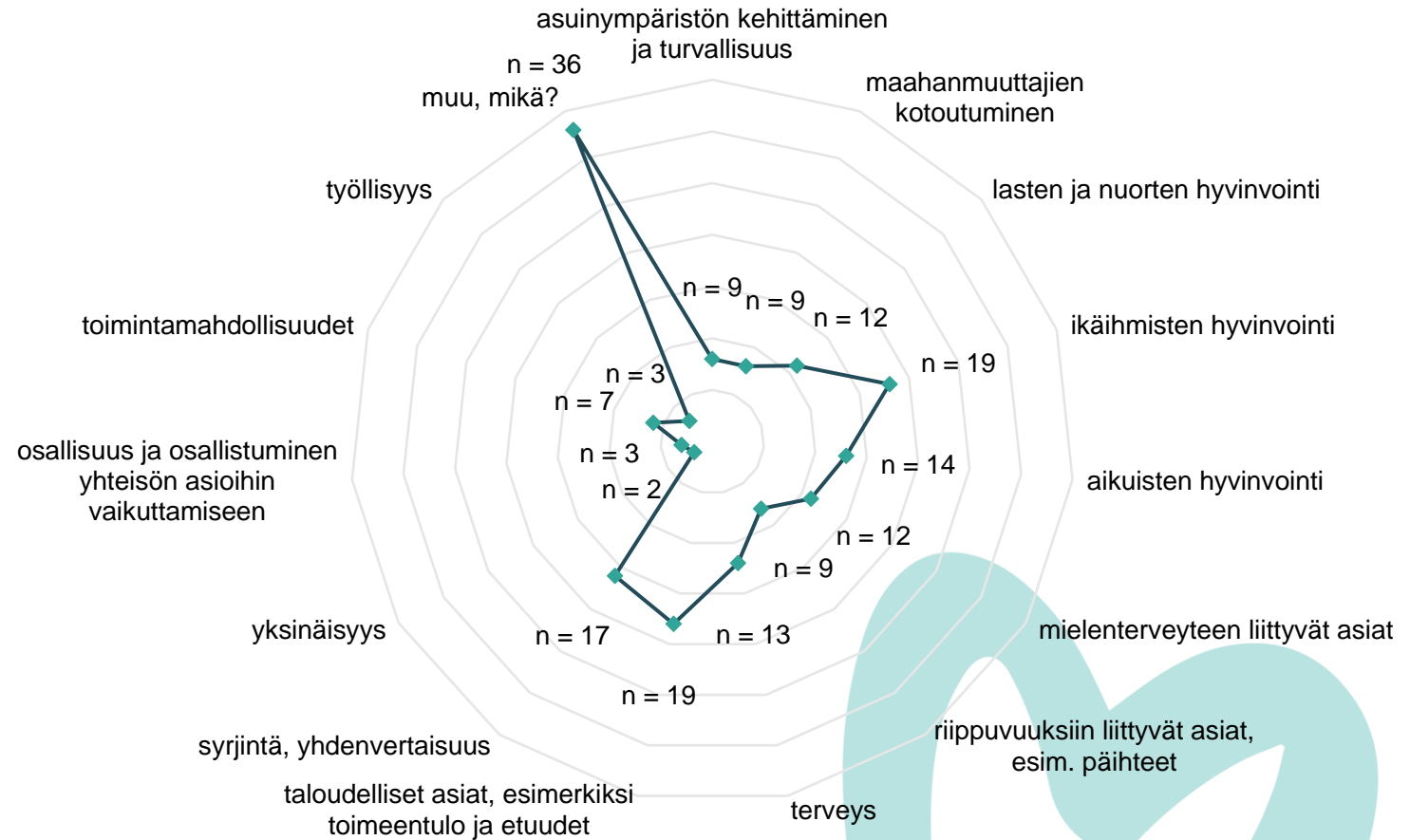
- Sosiaalinen raportointi on yksi rakenteellisen sosiaalityön tietotyön menetelmä. Sosiaalinen raportointi on määritelty tiedon tuottamisen menetelmäksi, jossa hyödynnetään monenlaista tietoa (esim. asiakkaiden ja ammattilaisten tieto sekä tutkimustieto).
- Sosiaalisen raportoinnin ilmoituksissa on kyse asukkaiden ja ammattilaisten täyttämistä lomakkeista, joilla he raportoivat havaitsemistaan yhteiskunnallisista eriarvoisuutta tuottavista tekijöistä ja ilmiöistä sekä hyvistä käytännöistä.
- Ilmoitus ei itsessään kuitenkaan vielä ole sosiaalinen raportti. Ilmoitusten perusteella käynnistetään toimenpiteet asian selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi.
- Kanta-Hämeessä kerättiin sosiaalisen raportoinnin havaintoja alueen omalla lomakkeella vuosien 2024 ja 2025 ajan. Alkuvuodesta 2026 raportointi yhdistettiin Sisä-Suomen hyvinvointialueiden yhteiseksi (tiedot ovat suodatettavissa hyvinvointialueittain)
- Lomake löytyy Kanta-Hämeen hyvinvointialueen verkkosivuilta: <https://omahame.fi/sosiaalinen-raportointi>

Sosiaalinen raportointi jatkuu...

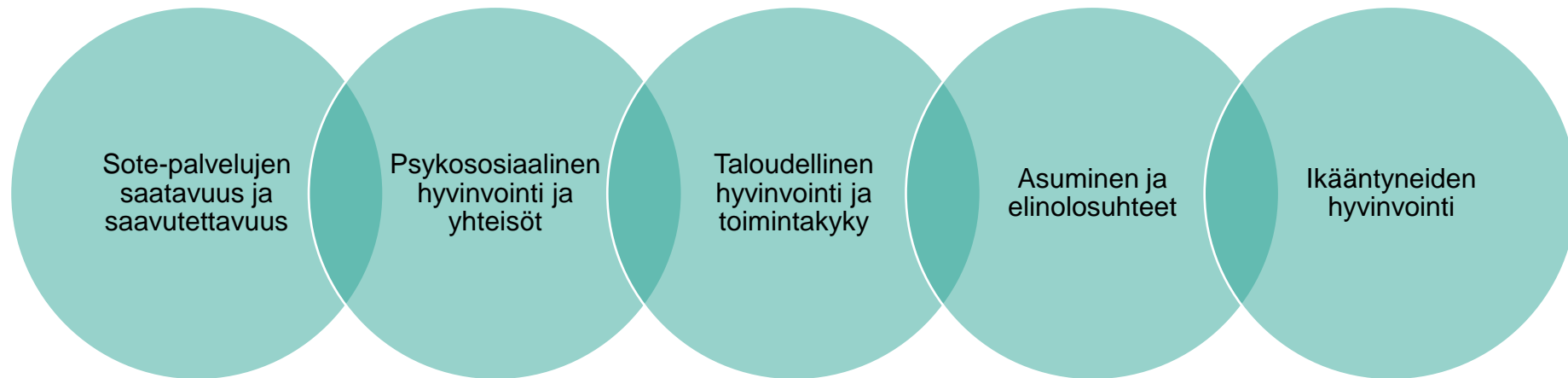
- Sosiaalinen raportointi pyritään vakiinnuttamaan Kanta-Hämeessä. Tämän tavoitteen edistämiseksi on tehty seuraavia toimia:
 - a) Perhe-, sosiaali- ja vammaispalvelujen tulosalueella työryhmissä ja johtotiimeissä järjestetään kuukausittain rakenteellisen sosiaalityön hetki, jonka perusteella työryhmät kirjaavat sosiaalisen raportoinnin ilmoituksen
 - b) Rakenteellista sosiaalityötä käsiteltiin maaliskuussa 2026 Hyte-ohjausryhmässä ja Terveystieteiden yhteiset asiat r-ryhmässä
 - c) Kaikki sora-ilmoitukset käsitellään professiojohtajan ja sosiaalialan osaamiskeskuksen kehittämispäällikön toimesta ja niistä raportoidaan toimialajohtoa säännöllisesti
- Hyte-ohjausryhmässä tehtiin seuraavia **kielteisiä** havaintoja:
 - Taloudellinen kaltoinkohtelu (esim. rakkaushuijaukset)
 - Ikääntyneiden yksinäisyys
 - Päihteitä käyttävien henkilöiden kohtelu
 - Asunnottomuus ja asunnottomien määrään liittyvä tietotarve
 - Nuorten ja työkäisten lisääntynyt rahapelaaminen
- **Myönteisiä** havaintoja hyte-ohjausryhmän perusteella olivat:
 - Osallisuustyöhön liittyvä jaettu tahtotila
 - Monilaiset tiimit Kanta-Hämeen perhekeskuksessa, jossa laaditaan yhteinen asiakassuunnitelma
 - Lapsiperheiden asioinnin helpottuminen sähköisten kanavien ja etäasioinnin myötä

Kooste sosiaalisen raportoinnin ilmoituksista vuodelta 2025

- Vastauksia sosiaalisen raportoinnin ilmoituslomakkeelle kertyi vuoden 2025 aikana yhteensä 108
- Vastauksista valtaosa koski Hämeenlinnaa (61 %, N=66). Koko hyvinvointialuetta koski 19 % (N=20).
- Vastaajista hyvinvointialueella työskenteleviä sosiaalihuollon ammattilaisia oli neljäsosa. Muita organisaatioita kuten järjestöjä edusti 30 %. Yksityishenkilöitä oli ilmoittajista eniten, 38 %. Terveystieteiden alalla työskenteleviä oli vastaajista 7 %.

Ilmoitukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta

Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

- Hoitoon pääsyn viiveet ja esteet
 - Palvelujen pirstaleisuus
 - Kielelliset ja toiminnalliset esteet
 - Asiakkaan vastuuttaminen tilanteissa, joissa toimintakyky heikko
- *Mielenterveyden haasteissa eivät saa apua ajallaan [...] jos vielä päihdeongelma, niin avun saanti on vieläkin vaikeampaa.*
 - *Hyvinvointialueen palvelujen saavutettavuus muilla kuin suomen kielellä on aika heikkoa.*
 - *Akuutissa tilanteessa ei riitä että kerrotaan että yksikkö voi ottaa uusia asiakkaita kahden kuukauden päästä*
 - *Palvelut ovat olleet siihen saakka erikoissairaanhoidossa psykiatriselle poliklinikalla kunnes asiakas on täyttänyt 18-vuotta. Sen jälkeen palveluita ei ole enää ollut. Nämä asiakkaat tarvitsevat moniammatillista tukea, sillä taustalla on usein neuropsykiatrista oiretta joka estää asiakasta osallistumasta tavanomaisiin palveluihin tai työllistymään tai edes opiskelemaan.*

Psykososiaalinen hyvinvointi ja yhteisöt

- Mielenterveyden häiriöt ja oireet
 - Nuorten pahoinvointi
 - Päihteiden ongelmakäyttö
 - Akuuttien kriisien hoitamiseen liittyvät haasteet
 - Haavoittavat yhteisöt
- *Nuorten ja koululaisten ahdistuneisuus, koulupoissaolot, häiriköinti*
 - *Mielenterveysongelmaiset eivät pääse hoitoon. [...] Ilman hoitoon pääsyä nämä ihmiset menevät yhä huonompaan ja huonompaan kuntoon ja jotain pitää tapahtua joko asiakkaalle itselleen tai jollekin ulkopuoliselle, ennekuin huoli otetaan vakavasti. [...] kaduilla kävelee tälläkin hetkellä useampi kuin yksi henkilö, joka on mahdollisesti jo psykoosissa, mutta apua eivät saa, koska sairaus on niin pitkällä ja harhat valtavia, että itse ei hakeuduta.*
 - *Henkilöt aiheuttavat järjestyshäiriöitä ja sotkevat kiinteistön omaisuutta ja ympäristöä. Pihalla tapaa henkilöitä jotka ovat huumausaineiden vaikutuksen alaisena, käytös on arvaamatonta ja uhkaavaa.*

Taloudellinen hyvinvointi ja toimintakyky

- Taloudellinen haavoittuvuus oli havaintojen perusteella kerrostuvaa: useat samanaikaiset muutokset vaikeuttavat jo ennestään vaativissa taloudellisissa olosuhteissa elävien olosuhteita
- Esim. asiakasmaksujen korotukset, etuuksiin hallituskauden aikana tehdyt kiristykset ja inflaatiomurentavat toimeentuloa ja vaikeuttavat tuloköyhyyttä kokevien toimeentuloa
- *Palvelumaksujen korotusten ja etuusleikkausten yhteisvaikutus asiakkaiden talouden romahtamiseen*
- *Tämä muistio perustuu edunvalvonnassa havaittuun ilmiöön, jossa hyvinvointialueen palvelu- ja hoitomaksujen korotukset ja Kelan etuusleikkaukset yhdessä heikentävät asiakkaiden maksuvalmiutta ja taloudellista toimintakykyä. Ilmiö on toistuva ja vaikuttaa erityisesti pienituloisiin, ympärivuorokautisessa hoidossa oleviin päämiehiin.*
- *Olen huolissani Hyvinvointialueen toimintamallien muutosten aiheuttamista ikääntyneiden lisääntyneistä talousongelmista. Moni muutos on aiheuttanut taloushaasteita ikääntyneille, mutta nyt haluan tuoda esille ongelman mikä liittyy siihen, että ikääntynyt siirretään sairaalahoidosta monesti erittäin nopeasti ikääntyneiden palveluihin lyhytaikaiselle palveluasumisjaksolle, vaikka asiakkaan sairaalahoidon tarve edelleen jatkuisi esimerkiksi suonensisäisen lääkityksen tarpeen vuoksi.*

Asuminen ja elinolosuhteet

- Asunnottomuus ja tilapäiseen asumiseen liittyvät katveet palvelujärjestelmässä
- Turvattomat asuinympäristöt
- Väliinputoajat palvelujärjestelmässä
- *Hyvinvointialueella on todella huonosti järjestetty kriisimajoitusasiat. Ensinnäkin tietoa ei löydy mistään keskitetysti. Paikkojen löytäminen on vaikeaa. Paikkojen paikkatilanteet ovat jonkun yksittäisen työntekijän takana, mikä hidastaa prosessia valtavasti (kun ei ketään aina saa kiinni).*
- *Asunnottomien asiakkaiden tilanteeseen vaikuttaminen on näyttäytynyt hyvin vaikeasti ratkaistavana ja hyvinvointialueen palvelut puutteellisena*
- *Erityisen haastava tilanne on päihteitä käyttävien asiakkaiden suhteen. Esimerkiksi Hämeenlinnan kokoisessa kaupungissa ei ole mitään paikkaa, mihin päihtyneen henkilön voisi majoittaa. Tilanne ei mielestäni vastaa lainsäädännön henkeä tällä hetkellä.*

Ikääntyneiden hyvinvointi

- Yksinäisyys ja toimintakyvyn heikkeneminen
- Hoitopaikkojen saatavuus

- *Ikääntyneiden hoitopaikkoja vähennetään ja ikääntyneet sijoitetaan kauaksi omaisistaan jotka eivät pääse enää pitkien matkojen takia tapaamaan omaisiaan.*

Yhteenveto ratkaisuehdotuksista

Asiakasmaksujen perimiseen
liittyvien vaikutusten arviointi

Tilapäisen asumisen selkiyttäminen
ja asunto ensin -mallin rakentaminen

Palvelujärjestelmän koetun
saavutettavuuden parantaminen

Matala kynnys ja liikkuva sosiaalityö
(esim. yhteisösosiaalityö)

Kiitos

Marjo Mutanen

Sosiaalihuollon professiojohtaja

